# Suomen Tilintarkastajat ry:n lausunto eduskunnan talousvaliokunnalle

HE 96/2026 vp: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kirjanpitolain, kaupparekisterilain 11 §:n ja tilintarkastuslain muuttamisesta (digitilinpäätös)

## Yleistä

Suomen Tilintarkastajat ry kannattaa hallituksen esityksen tavoitetta edistää tilinpäätösten digitalisointia, rakenteisuutta ja koneluettavuutta. Digitaaliseen raportointiin siirtyminen parantaa tilinpäätöstietojen hyödynnettävyyttä ja mahdollistaa tietojen tehokkaamman käsittelyn ja valvonnan. Digitilinpäätösten käyttöönotto voi myös parantaa tilintarkastusvelvollisuuden noudattamisen valvontaa.

Suomen Tilintarkastajat ry pitää kuitenkin seuraavien kysymysten täsmentämistä lainsäädännössä erittäin tärkeänä ennen digitilinpäätöstä koskevan sääntelyn voimaantuloa.

## Digitilinpäätöksen oikeudellinen asema jää epäselväksi

Voimassa olevan kirjanpitolain 3 luvun 7 §:n mukaan tilinpäätös on päivättävä ja kirjanpitovelvollisen allekirjoitettava. Yhteisössä tilinpäätöksen allekirjoittavat hallituksen jäsenet sekä toimitusjohtaja tai muu vastaavassa asemassa oleva henkilö. Tilintarkastaja tarkastaa johdon hyväksymän ja allekirjoittaman tilinpäätöksen ja antaa siitä tilintarkastuskertomuksen. Tämä tulee säilyttää myös digitaalisessa toimintaympäristössä.

Hallituksen esityksestä ei kuitenkaan käy yksiselitteisesti ilmi, mitä digitilinpäätöksellä tarkoitetaan. Epäselväksi jää, onko kyse:

1. yhtiön virallisesta, johdon hyväksymästä ja allekirjoittamasta tilinpäätöksestä vai

**Suomen Tilintarkastajat ry**
Y-tunnus 0221727–0

Fredrikinkatu 61 A
00100 Helsinki

www.tilintarkastajat.fi
toimisto@tilintarkastajat.fi
+358 9 7552 2010

2. rekisteröintiä varten tuotetusta rakenteisesta digitaalisesta esitysmuodosta tai jäljennöksestä viralliseen tilinpäätökseen perustuen.

Esityksen yleisperusteluissa (s. 33–34) lähtökohtana näyttää olevan, että yhtiön virallinen tilinpäätös olisi edelleen johdon allekirjoittama tilinpäätös. Tämä alkuperäinen tilinpäätös jäisi yhtiön haltuun, kun taas Patentti- ja rekisterihallitukselle toimitettava digitaalinen tilinpäätös olisi oikeudelliselta luonteeltaan jäljennös.

Samanaikaisesti ehdotetaan kuitenkin muutettavaksi tilinpäätöksen laatimista koskevaa säännöstä (kirjanpitolain 3:8) siten, että digitaalisesti raportoivan kirjanpitovelvollisen tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittava digitaalisessa muodossa. Digitaalisesti raportoiviksi kirjanpitovelvollisiksi määritetään mm. kaikki osakeyhtiöt. Tilinpäätöksen laatimiselle ei annettaisi muita vaihtoehtoja kuin digitaalinen muoto, josta muodostuisi näin ollen virallinen tilinpäätös.

Digitaalisessa muodossa annetun tilinpäätöksen allekirjoittamisesta digitaalisesti ei kuitenkaan esitetä säädettäväksi mm. lausuntopalautteessa esitettyjen teknisten edellytysten puuttumisen vuoksi (s.33).

Tilinpäätöksen oikeudellinen ja virallinen asema perustuu johdon, käytännössä hallituksen ja toimitusjohtajan, allekirjoituksiin. Tämän vuoksi tilinpäätöksen laatimisesta yksinomaan digitaalisessa muodossa ei voida säätää erillisenä velvoitteena, ellei samalla säädetä selkeästi myös tilinpäätöksen digitaalisesta allekirjoittamisesta. Muutoin syntyy ristiriita tilinpäätöksen laatimista ja sen oikeudellista vahvistamista koskevien vaatimusten välille.

Esitys on tältä osin sisäisesti ristiriitainen. Tilintarkastuskertomuksen ja tilinpäätösmerkinnän sääntelyä ehdotetaan muutettavaksi digitaalista tilinpäätöstä koskevaksi, vaikka ensin ei ole ratkaistu, mikä asiakirja on oikeudellisesti sitova ja johdon allekirjoittama tilinpäätös. Koska kirjanpitolain 3 luvun 7 § perustaa tilinpäätöksen oikeudellisen aseman johdon allekirjoitukseen, tulee tilinpäätöksen hyväksymistä ja allekirjoittamista koskeva sääntely täsmentää ennen kuin digitaalista tilinpäätöstä koskevat muutokset voidaan toteuttaa. Muussa tapauksessa jää epäselväksi, mikä asiakirja on lakisääteisen tilintarkastuksen kohde ja mihin asiakirjaan tilintarkastuskertomus kohdistuu.

# Digitaalinen laatiminen edellyttää digitaalista allekirjoittamista

Pidämme edellä kuvattua digitilinpäätöksen epäselvää oikeudellista asemaa ongelmallisena. Tilinpäätöksen laatimisesta ei voida säätää pakottavasti digitaalisessa muodossa, ellei samalla ratkaista, miten juuri kyseinen digitaalinen tilinpäätös hyväksytään ja allekirjoitetaan oikeudellisesti luotettavalla tavalla.

Mikäli digitaalista allekirjoittamista ei ole mahdollista toteuttaa, tarkoituksenmukaisin ratkaisu on säätää digitaalisen laatimisen sijasta digitaalista rekisteröintiä koskevasta velvollisuudesta. Tällöin virallisena tilinpäätöksenä säilyisi johdon hyväksymä ja allekirjoittama tilinpäätös, josta rekisteröintiä varten muodostettaisiin digitaalinen tiedosto.

Tämän ohella voidaan sallia tilinpäätöksen digitaalinen laatiminen silloin, kun digitaalinen allekirjoittaminen voidaan toteuttaa luotettavasti. Sääntelyteknisesti tämä tarkoittanee sitä, että tilinpäätöksen laatimista koskeva kirjanpitolain 3:8 § mahdollistaisi teknologisesti neutraalilla tavalla tilinpäätöksen laatimisen fyysisen asiakirjan ohella digitaalisessa muodossa. Digitaalinen muoto täsmennettäisiin kuitenkin edellä kuvatulla tavalla sisältämään myös digitaalisen allekirjoituksen siten, että se täyttäisi virallisen tilinpäätöksen vaatimukset. Silloin käytännössä digitaalinen laatiminen voisi toteutua, kun myös tekniset edellytykset täyttyvät.

Edellä kuvattu sääntelymalli toteuttaisi hallituksen esityksen digitalisaatiotavoitteet täysimääräisesti. Tilinpäätöstiedot olisivat edelleen rakenteisessa ja koneluettavassa muodossa viranomaiskäyttöä, valvontaa ja tiedon hyödyntämistä varten, mutta samalla säilyisi oikeudellinen selvyys siitä, mikä asiakirja on yhtiön virallinen tilinpäätös ja mikä asiakirja on tilintarkastuksen kohteena. Digitalisointi ei saa muuttaa sitä peruslähtökohtaa, että johdon hyväksymän tilinpäätöksen ja sitä koskevan tilintarkastajan raportoinnin tulee kohdistua samaan, yksiselitteisesti tunnistettavaan tilinpäätökseen.

# Allekirjoitettu, virallinen tilinpäätös tilintarkastuksen kohteena

On huomattava, että virallisen tilinpäätöksen yksiselitteinen määrittely on ehdoton edellytys sille, että tilintarkastuksen kohde voidaan määrittää. Tilintarkastus voidaan kohdentaa vain viralliseen tilinpäätökseen, jonka johto on hyväksynyt ja allekirjoittanut. Tämä on myös keskeinen tilinpäätöksen luotettavuuden edellytys.

Jos tilinpäätös on laadittu digitaalisesti, se tulee olla myös allekirjoitettu. Tällainen virallinen tilinpäätös voi olla tilintarkastuksen kohteena ja tulee siten rekisteröidyksi mm. kaupparekisteriin myös digitaalisesti.

Jos tilinpäätös on puolestaan laadittu fyysisenä (esim. pdf) asiakirjana, sen tulee niin ikään olla allekirjoitettu ja kyseinen tilinpäätös on vastaavasti tilintarkastuksen kohteena. Kun tällainen tilinpäätös rekisteröidään digitaalisessa muodossa kaupparekisteriin, nämä digitaaliset rekisterimerkinnät eivät kuulu lakisääteiseen tilintarkastukseen, eivätkä näin ollen tule tilintarkastajan varmentamiksi, koska ne eivät ole osa virallista tilinpäätöstä.

Digitaalisten rekisteritietojen varmentamattomuus saattaa vaikuttaa rekisteritietojen luotettavuuteen. Viranomainen itse varmistunee tarjoamansa muunninpalvelun digitaalisten rekisterimerkintöjen vastaavuudesta virallisen tilinpäätöksen sisältöön. Jos ei-muunninpalvelua-käyttävän yrityksen digitaaliset rekisterimerkinnät halutaan muulla tavalla tilintarkastajan varmennettavaksi, siitä tulee säätää erikseen.

Koska tilinpäätösmerkintä ja tilintarkastuskertomus liittyvät kiinteästi tilintarkastuksen kohteena olevaan tilinpäätökseen, myös niiden digitalisoinnin edellytykset tulee ratkaista osana digitilinpäätöstä koskevaa kokonaisuutta. Ehdotettuja säännöksiä voidaan pitää tavoitteeltaan perusteltuina, mutta niiden täysimääräinen hyödyntäminen edellyttää viranomaisilta sellaisia teknisiä ratkaisuja, joiden avulla digitaalinen tilinpäätös, tilinpäätösmerkintä ja tilintarkastuskertomus muodostavat yhtenäisen ja luotettavan kokonaisuuden. Osallistumme mielellämme teknisten ratkaisujen kehittämiseen ja jatkovalmisteluun.

# Muita huomioita

Huomautamme lisäksi, että tilintarkastajan tehtävien lainsäädännössä on oltava ehdottoman selkeitä, ja ne on erotettava PRH:lle annettavasta valtuudesta määrittää rekisteröintiin liittyviä taksonomia- ym. tietoja. Tilintarkastajaa koskevat velvoitteet mm. tilintarkastuksen laajuudesta tai muista digitaaliseen muotoon liittyvistä varmennus- tai muista tehtävistä pitää määrittää lainsäädännössä. Tilintarkastajan tehtävien laajentamista tai uusia velvoitteita ei voida perustaa viranomaisen omaan viestintään tai viranomaisen muun mandaatin perusteella antamiin määräyksiin, ohjeisiin tms.

Jos digitaalisen rekisterimerkinnän oikeellisuuden varmentamista pidetään tarpeellisena, siitä tulee säätää nimenomaisesti laissa. Mahdollinen sääntely voitaisiin rakentaa pitkälti samoille periaatteille kuin arvopaperimarkkinalakiin sisältyvä ESEF-sääntely, jossa digitaalisen raportointimuodon varmennus on erillinen toimeksianto eikä osa lakisääteistä tilintarkastusta.

Samalla on kuitenkin huomioitava, että tilinpäätös rekisteröidään digitaalisessa muodossa käytännössä vasta sen jälkeen, kun tilinpäätös on hyväksytty ja tilintarkastus suoritettu. Tämä asettaa erityisiä vaatimuksia sille, miten mahdollinen varmennusvelvollisuus rajataan ja miten vastuut kohdistuvat eri toimijoille.

Edelleen varmennuksen tarkempaa sisältöä voidaan tarvittaessa täsmentää toimialan ohjeistuksilla ja suosituksilla. Esimerkki tällaisesta on Suomen Tilintarkastajien suositus (2024) listayhtiön ESEF-tilinpäätöksen varmentamisesta, jonka valmistelussa hyödynnettiin myös Tilintarkastusvalvonnan ja Finanssivalvonnan kommentteja.

Osallistumme mielemme hallituksen esityksen säädösehdotusten täsmentämiseen sen mahdollistamiseksi, että lait voidaan saattaa voimaan tavoiteaikataulun puitteessa.

SUOMEN TILINTARKASTAJAT RY

| | |
|---|---|
| Markku Katajisto | Sanna Alakare |
| Hallituksen puheenjohtaja | Toiminnanjohtaja |